

Maršruts

Brīvības stāsts Valmierā

Valmieras pilsēta var lepoties ar vairāk nekā septiņus gadsimtus ilgu vēsturi. Laiku laikos Valmierā ir risinājušies nozīmīgi notikumi, kas ietekmējuši un veidojuši latviešu tautas vēsturi un kultūru. Te dzīvojuši un strādājuši daudzi ievērojami cilvēki, kuri, nebaidoties par sevi, aktīvi rīkojušies, pulcējuši domubiedrus, lai mēs varētu dzīvot brīvā un neatkarīgā Latvijā.

Latvijas valsts simtgades projekta “Brīvības ielas stāsts 9 pilsētās, reģionu simboli un vērtības” ietvaros, valmierieši atkal uzsver brīvības nozīmi un nepieciešamību to sargāt.

Maršruta raksturojums: Maršruts ved pa Valmieras pilsētas objektiem, kas bijuši nozīmīgi gan pagājušajā gadsimtā, gan arī mūsdienās. Tas ceļotājam sniedz iespēju palūkoties uz labi zināmām apmeklētāju piesaistes vietām, atklājot būtiskus faktus par vēsturiski nozīmīgām personībām un notikumiem ceļā uz Latvijas brīvību.

Ieteicamais laiks: Maršruts veicams visa gada garumā
Maršruta garums: ~ 3.6 km
Aptuvenais ilgums: ~ 1 h (neiekļaujot gida stāstījumu)
Maršruta sākuma punkts: Valmieras Drāmas teātris
Maršruta beigu punkts: Vienības laukums Valmierā

1. Valmieras teātris - Valmieras Latviešu biedrības nams
Pašreizējā Valmieras Drāmas teātra ēka 19.gadsimta 80.gados tika celta kā Valmieras Latviešu biedrības nams. Vēlāk ēkai tika uzcelta piebūve ar skatuvi un zāli, kurā 1905.gadā tika iestudētas tautā iemīļotās R. Blaumaņa lugas "Indrāni" un "Ugunī". Par Valmieras Drāmas teātra dzimšanas gadu uzskatāms 1923.gads. Gadu gaitā teātra ēka tikusi vairākkārt pārbūvēta, līdz tā uzplaukusi pašreizējā veidolā, darbus pabeidzot 2004. gadā. Teātrī 1988.gadā tika iestudēta Raiņa luga "Daugava", kuras laikā pirmo reizi atskanēja M.Brauna patriotiskā spēka dziesma "Saule, Pērkons, Daugava". GPS: 57.539132, 25.425830

2. Valmieras Sv. Sīmaņa baznīca

Par baznīcas celšanas sākuma gadu uzskatāms 1283.gads. Sākotnēji tā kalpojusi kā katoļu baznīca. 1554.gadā Livonijas landtāgs Valmieras baznīcā pasludināja luterāņu ticības brīvību Livonijā, kas ierobežoja katoļu un jaunās ticības piekritēju asos konfliktus. Savukārt, Brīvības cīņu laikā Valmieru no lieliniekiem palīdzēja atbrīvot igauņu karaspēks. Cīņu laikā 1919.gada 26.maijā ticis nogalināts igauņu skolnieks Viktors Andersons, kuram pie baznīcas atklāta piemiņas plāksne. Dievnamā ir uzstādīta piemiņas plāksne arī Kārlim Ulmanim, kurš vairākus gadus veiksmīgi darbojās Kauguru lauksaimniecības jeb Baltijas lauksaimniecības biedrībā. GPS: 57.5384577, 25.4263711

3. Cēsu pulka Skolnieku rotai veltīts piemineklis - Valmieras reālskola

Valmieras reālskola tika atvērta 1907.gadā. To vadīja mācītājs Ludvigs Adamovičs, kurš vēlāk kļuva par Latvijas valsts izglītības ministru. 1919.gada 26.maijā Valmieras reālskolas skolotāja Alfrēda Lukstiņa (vēlāk - rotas virsseržanta) vadībā sākās brīvprātīgo skolnieku reģistrēšana kaujas un paš aizsardzības grupas izveidei pēc Igaunijas armijas skolnieku rotas parauga, kas piedalījās Valmieras atbrīvošanā. Pirmā brīvprātīgo grupa uzturēja pilsētā kārtību, pildīja sardzes dienestu, kā arī sniedza atbalstu igauņu vienībām. Jūnija sākumā skolnieki iestājās un karoja Cēsu pulka Skolnieku rotā. GPS: 57.5363237, 25.4194015

4. Vecpuišu parks

1914.gadā astoņi uzņēmīgi valmierieši nolēma toreizējā pilsētas nomalē ierīkot parku un uzcelt paviljonu ar bezalkoholisko bufeti un grāmatu galdu - tā sākās Vecpuišu parka vēsture. Te 1918.gada 20.novembrī notika Latvijas valsts dzimšanas dienas svinības, sapulces, mītiņi, koncerti. Vēlāk parka paviljonā darbojās kultūras nams, sporta skola, pionieru nams, boulinga sporta zāle. Vecpuišu parks padomju laikā tika dēvēts arī par Kultūras parku,

Komjauniešu un Vidusparku, bet senākos dokumentos arī par Pilsētas parku. GPS: 57.536432, 25.417258

5. Valmieras pilsētas kapsēta - Baltie krusti

1828.gadā jaunu kapsētu iekārtoja Dzirnau ielas, tagadējās Leona Paegles ielas malā. 1923.gada 22.jūnijā Valmieras pilsētas kapos tika atklāts piemineklis, kas veltīts I Pasaules karā un Latvijas atbrīvošanas cīņās kritušo karavīru piemiņai. Pieminekli veidojis tēlnieks Vilhelms Treijs, bet kalis Eduards Konča. Pilsētas kapos apbedīti daudzi ar Valmieru saistīti ievērojami cilvēki, piemēram, dzejnieki Jānis Ruģēns un Rieteklis (Jūlijs Eduards Balodis), gleznotāji Teodors Ūders un Aleksandrs Petrovs, profesors Eižens Zemmers, bīskaps Ferdinands Valters, mācītājs Jānis Neilands, ārsts Georgs Apinis, soļotājs Jānis Daliņš, kā arī daudzi novadpētnieki. GPS: 57.534218, 25.411282

6. Valmieras Valsts ģimnāzija - Valmieras skolotāju seminārs

Tagadējā Valmieras Valsts ģimnāzijas ēkā no 1902. līdz 1917.gadam darbojies Valmieras skolotāju seminārs. Arhitekta Alekseja Kizelbaša izstrādātajā Valmieras skolotāju semināra ēkas projektā pirmais stāvs bija paredzēts skolēnu mācību procesam, bet otrais stāvs skolas internātam, pasniedzēju dzīvokļiem un lūgšanu kapelai. Seminārā tika sagatavoti jaunie skolotāji. Tajā skolojušies arī sabiedrībā ievērojamas un atpazīstamas personas kā Leons Paegle, Linards Laicēns, Gustavs Klucis u.c. 1920.gada 15.septembrī šajā ēkā mācības uzsāka Valmieras Valsts ģimnāzijas skolēni. GPS: 57.532649, 25.408403

7. Barikāžu piemiņas vieta

2002.gada 24.janvārī tika uzstādīts piemiņas akmens barikāžu dalībniekiem, kas ir īpaša vieta valmieriešiem šo notikumu atcerē. Pieminekļa idejas autors bija policijas majors Aleksandrs Melngāršs. Piemiņas akmeni veidoja tēlnieks Jānis Sprudzāns, Dainis Saulītis un tajā iekalto viedo vārdu autors ir dzejnieks Ojārs Vācietis. Ideju par valmieriešu piemiņas vietas izveidošanu atbalstīja arī Dzintars Vītols no Burtņiekim, grāmatas "Ceļš uz barikādēm" autors. GPS: 57.536240, 25.405281

8. Vienības laukums - Uzvaras laukums

Tagadējam Vienības laukumam savulaik ir bijuši dažādi nosaukumi: Garnizona laukums, Sarkanais laukums, Uzvaras laukums. Tas kalpoja garnizona parādēm, strēlnieku mītiņiem, arī lopu izstādēm un tirgiem. Agrāk šajā vietā zemi nomāja pilsētas ormaņi, amatnieki, tirgotāji - mājlopu turētāji, tādēļ nievājoši šos cilvēkus sauca par "tirumu strazdiem". Padomju laikā to sauca par Uzvaras laukumu un tajā notika 1.maija un Oktobra svētku demonstrācijas. GPS: 57.536835, 25.406300

